

שרת ודאלס בזרוע
האדם המשלם למנגן —

העם לקח קיבא

תקופה קשה על סף, לא בניינים
זבסוח
ולא מפני אויבים לגור. זה גזר העת.
ושבעתיים בה נהיה זקוקים לכוח
אשר בפנחנו, בצדק, באמת.
היתה זאת ריאקציה גדולה של דעת הקהל
הישראלית אשר באה לידי סיכום בשירי
של דובר המצפון הלאומי, נתן אלתרמן.
רק להוגי דעות מעמיקים ברור הקשר החי
בין המוסר האנושי ובין ההגיון הפוליטי.
השבוע לא היה צורך להיות גאון כדי לר-
אותו. לא היה כמעט איש במדינה שלא הבין
שבליה של קיבא שגתה מדינת ישראל
שיגאה בעלת ממדים כמעט אגדתיים.
אולם היה גם צד אחד טוב בפרשה כולה.
הרבה אפיתות, שהיו חביות מתחת לפני
המים של שטף המאורעות האפורים, נתגלו
לאורח שוב בדמות חיה.
אמיתות מס' 1: היחסים בין ישראל
וערב הן בעית היסוד בחיי כל אורת. הם
טעונים הכרעה עקרונית, לכאן או לכאן.
שני הפתרונות הקיצוניים כרוכים בסכנות.
זקוקים להנהגה בעלת מעוף. חוסר פתרון
הוא הפתרון המסוכן ביותר.
אמיתות מס' 2: ישראל יכולה לעמוד
נגד דעת הקהל המלוכדת של העולם ונגד
המעצמות הגדולות רק כשהאמת בפיה
וידיה נקיות.
אמיתות מס' 3: אין עצמאות למדינה
ההיה על גדות. כדברי מאמר השנה של
העולם הזה (829): "מדינה העוסקת בקב-

* מאחוריהם, ראש רשות המענק, הארוד
סטאטן.

צנות, סופה לעסוק בזנות." מליצות מטר
מטמות של עתונאים ודמוגוגים, שאינם חול-
מים כלל להסיק את המסקנה, אינן מוסיפות
דבר. רק שינוי מהפכני בדרך החיים של העם,
רק הורדה חותכת של רמת המחיה, יכולה
לפטור את המדינה מן התלות בחסדי זרים.
הברירה היא אבדן העצמאות, חזרה לימי
המנדט בצורה החדשה.
זה היה הלך של קיבא.

יחסי חוץ האיש מאחורי הדולאר

(ראה שער)
אדם שקרא השבוע את ידיעות האשיות
בעתונים היומיים, לא יכול היה להתעלם
מרושם מדכא.
בימי המנדט היו עתונים אלה ממלאים
את העמודים בהשערות על עמדת חברי הפר-
למנט הבריטי, שיעולו של סר פלוגי והת-
עששותו של לורד אלמוני הפכו עובדות
פוליטיות מפוריעות.
השבוע חזרו רוב העתונים לאותו נוהג.
ברכה סתמית של הנשיא אייזנהאואר לחניית
הזטה נאט"ו לאחדים כאות מבשר טובות,
הכרזה שיגרתיית של פקיד קטנטן במשרד
החוץ האמריקאי נראתה לאחרים כסימן הרה-
גורל.
אולם במרכז התעניינותו של האזרח היש-
ראלי עמד אמריקאי תכול-עניינים וגבה-קומה,
בן 65, בעל הפנים הסובלות של חולה אול-
קוס, שסייר לפני חצי שנה בישראל (העולם
הזה 813). ג'ון פוסטר דאלס, מזכיר-המ-
דינה * האמריקאי, נראה בעיני האזרח כמלאך-
הגורל החורץ דין עמים.
סב ורור. שום דבר בדמותו של האיש
לא יכול היה להרגיע או לעודד את האזרח.
בני הישוב, למודי נסיון המנדט, למדו
לחשוש מפני דיפלומטים מקצועיים. פולי-
טיקאים חובבים כמו להתלהב לרעיון ה-
ציוני, לפלרטט, כמו צירצילי, עם חלומות
תנייכיים. אולם הדיפלומטים הבריטיים המק-
צועיים היו נוהגים להרוס חלומות אלה
בסטיסטיקה יבשה — כמה מאות אלפי
יהודים מכאן, שלושים מיליון ערבים, מאות
מיליון מוסלמים, מכאן.
ג'ון פוסטר דאלס אינו רק דיפלומט מק-
צועי, אלא גם נכדו ובן-אחיו של דיפלומטים
מקצועיים. אבי אמו, ג'ון וואטסון פוסטר,
היה שר-החוץ האמריקאי בתום המאה האח-
רונה, התגנב לייצג את סין במשאומתן עם
יפאן, לקח עמו את נכדו בן ה-19 לוועידת
בינלאומיות. דודו רוברט לאנסינג, שהציל

טים המונופוליסטיים של ארצות-הברית. במק-
צועי זה למד לקח הנראה לו מועיל מאד
כיום: כוחו של הכסף, כמכניע גורמים
זרים.
על אף עושרו העצום — הכולל אי פרטי
באגם אונטריו כאחוזת-קץ — השתוקק
דאלס אל המדיניות. נסיונו להיבחר לסי-
נאט נכשל. האדם שהכשיל אותו: יריבו
הדימוקראטי, הסינאטור הרברט לימן. לימן
הוא יהודי וקריב לישראל.

לנשמה וללב. שיאו הפוליטי הראשון
הגיע לפני שנתיים, כשהשיג כמעט לבדו
את הסכמת העולם המערבי להסכם שלום
עם יפאן. תוך כדי מאמץ זה פיתח את
הסגנון הדאלסי האופייני כיום: השמעת
דברי מוסר הסבולים עקרונות נוצריים אדו-
קים למען הנשמה, והפעלה בלתי-מסוייגת
של כוח הדולאר האמריקאי כמרכז הלב.
כשהוגשם חלום חייו ונתמנה כמוכר-
המדינה אחרי נצחון דחייט אייזנהאואר בבחי-
רות לנשיאות, היה ברור כי נפתח פרק
חדש ביחסי-החוץ האמריקאים. קודמו, דין
אצ'סון החלקק והיפה, ניסה לשכנע "דאל-
לס, אדם פחות זריז וכשרוני בעסקי הדי-
לומטיה המקובלת, החליט להפעיל באופן
ברור, ואפילו גס, את שוט-הדולארים. אמרי-
קה היתה רשאית, לדעתו, לצפות לצייתנותם.
כדברי פתגם אנגלי עתיק: "האדם המ-
שלם למנגן, קובע את מנגינת החליל".
נעריים חדשות. לשום מנגן בתזמורת
לא שילמה אמריקה באופן יחסי סכומים כה
גדולים כמו למדינת ישראל.
הסיבה לכך לא היתה טמונה, דווקא, בלב
חלש. היא היתה טמונה באצרות-הטבע ה-
יחידים שיש לישראל בכמויות גדולות:
יהדות אמריקה. הנשיא טרומן, שהיה איש-
מפלגה מעל לכל, היה זקוק לקולות היהודים.
הוא היה מוכן לשלם את המחיר בהענקה.
אולם הנשיא החדש לא השאיר כל ספק
שאין הוא בא לנעול את נעלי קודמו. אייך
אינו איש מפלגה, כי אם איש צבא. האינטרס
הצבאי נראה לו הרבה יותר חשוב מאינטרס
מפלגתי. וכל מצביאי ארצות-הברית היו,
מאז ומעולם, תמימי דעה בדבר אחד: שירי
דות הערבים חיונית להגנת העולם המערבי
במלחמה נגד רוסיה, ושתמיכת אמריקה בציו-
נות היתה משגה נורא.
דאלס, שמעולם לא היה עסקן מפלגתי,
היה קיצוני עוד יותר. הוא ידע כי אייך
נבחר נגד קולם של רוב יהודי אמריקה,
לא ראה כל צורך לקיים אותם. פקידי מש-
דרו התנגדו תמיד להקמת מדינת ישראל
לא פחת מאשר הגנרלים, רוסנו כמה פעמים

דוד בן-גוריון בני-יורק
— קובע את מנגינת החליל

רק על-ידי התערבותו האישית של הנשיא
טרומן. עתה לא עמד בדרכם שום נשיא.
קנה רצון. משך עשרים השנים הרא-
שונות של המנדט הבריטי חלמו מנהיגי
הציונות על כך שבשעות הבריטים יוכלו
להתגבר על הערבים. מתוך אמונה זו ה-
כינו את ההזדמנות לערוך חשבון הפוך —
להתיר עם הערבים נגד הבריטים. התוצאה
היתה קואליציה ערבית-אנגלית נגד הציונות,
אשר הוער העברי חיסל אותה בדם לבו,
כשגבו אל הקיר.
מאז ירד מטר בלתי-פוסק של דולארים
על המדינה. רמת-החיים גאתה, הגוף הת-
פנק, הנשמה רפתה. שוב נוצר חלום-התע-
תועים שבשעות האמריקאים אפשר להתגבר
על הערבים העקשנים, במקום לפתור את
בעיית המרחב במרחב עצמו. ושוב הגיע
החלום לאותו קץ — קואליציה ערבית

אוחו משרות קרבי במלחמת-העולם הרא-
שונה (הסיבה: פגם בעיניים) והפכו סרן
בתפקיד משרדי, סלל לפניו קאריירה די-
לומטית בוועידת-השלום.
הזליזה קרב. גם מבחינה דתית קשה
היה לצפות לחיבה יתרה מדאלס. אביו
שהיה כומר, חניך אותו להיות פרוטסטנט
אדוק. המשפחה כולה, האב, האם וחמשת
הילדים, היו צועדים ברחוב מן הכנסיה
הביתה, שרים במלוא הריאות "עבוד, כי
הלילה קרב!"
הלילה לא קרב לג'ון פוסטר דאלס.
להיפך, הוא הפך עורך-דין, עלה בזמן קצר
לשיא מסחרר במקצועו, הפך שותף ראשי
בפירמה בינלאומית שייצגה את מיטב הטרכי

* בממשלה האמריקאית אין התואר "שר-
החוץ" קיים.

אמריקאית.

תהליך זה הוחש על-ידי שורה של שגיאות
ישראליות. ייתכן שיעלה בידי המדינה לרכך
אותו, להתביא לחקופה נוספת. אולם אסור
כי הלך יאבד בים של אשיות. מדינת
ישראל לא תוכן לסמוך, במלחמת קיומה,
על שום גורם זר, יהיה אשר יהיה. כל קנה
זה יהיה קנה רצון.

עתונות

לניא הכנה

... אחרי שאלה תחמושתם של אנשי המש-
מר הלאומי (25 כדור לאיש) חדרו הישראלים
לתוך קיבא, כשבדיהם רובים ותת-מקלעים.
הם קטלו כל גבר, אשה וילד שמצאו. אחרי
היפנו את האש אל הצאן. בתום מלאכה
זו פוצצו 42 בתים, בית-ספר ומסגד. צעקות
הגוססים נשמעו בין הפיצוצים. הכפריים
שהתחבאו בין השיחים יכלו לראות חיילים
ישראליים משתרעים על מפתן בתיהם, מעש-
נים ומתלוצצים, כשהלהבות מאירות את
פניהם הצעירות...

שלושה מיליון קוראי השבועון טיים קראו
השבוע את התאור הזה. מאות מליונים קראו
תאורים אחרים, לא פחות מועדפים. ההס-
תנות הערבית הוזכרה לרוב רק בשתיים-
שלוש מלים מסייגות.

היה זה קודם כל התגשמות החוק הפסי-
כולוגי הישן, הידוע לכל תועמלן מומחה,
כי תאונת-רכבת אחת, בה נהרגים שלושים
איש, מועדפת את הציבור פי אלף יותר
מאשר תאונות שיגרתייות, הקוטלות מאות
איש משך שנה.

מעשה קיבא יצר הלא. הוועדעים הרעידו
את העולם.

מפרכי הזוועה: אולם היה זה גם כש-
לון מעשי של מנגנון התעמולה של מדינת-
ישראל.

כל מדינות ערב שיכללו את שרותיהם
עד כדי שאים מקצועיים. עתונאים זרים
ומקומיים זוכים בהן להקלות מרתיקות-לכת,
מתקבלים בקלות על-ידי ראשי המדינות,
משישקלי עד גובי.

בירדן פועל מנגנון זריז מאד תחת פיקוחו
של נאשאישיב הפיקה, מנהיג פלשתינאי
חתיק. הוא החיש את העתונאים לקיבא שעות
מעטות אחרי גמר הפעולה. הם עוד מצאו
את ההורבות עשונות, את הפלחים מיללים,
את הפצועים זועקים. תמונות הזוועה הוברקו
ללונדון ולווישינגטון בו ביום.

מנגנון התעמולה של ישראל, לעומת זאת,
אינו מצטיין בגאוויותו. כמעט כל העתונאים
הזרים התלוננו מאז ומעולם שאינם יכולים
להגיע אל מקורות האינפורמציה, רובם יצאי
את ישראל כשבליבם טינה. עתונאים וצלמים
מקומיים זוכים רק לעתים רחוקות לעידוד,
ולא עלה עוד על דעת איש לנצל את פרי
עבודתם למען המדינה.

רק השבוע אצו פקידי הממשלה אל העתו-
נים, ביקשו באופן בהול מיסמכים שיעזרו
לבסס את טענות נציגי ישראל באו"ם.
נתברר כי נוסחי ישראל בחוץ-לארץ, העולים
למדינה כסף לא מעט, לא ניהלו בחודשים
האחרונים שום תעמולה נגד ההסתננות, לא
מסרו לעתוני העולם שום אינפורמציה בעלת-
ערך. אחת הסיבות: הנספחים הם ברובם
פרוטקציונרים מפלגתיים חובבים, חסרי נסיון
במקצוע העיתונות.

הפצצה של קיבא מצאו את העולם בלתי-
מוכן לחלוטין.

מדיניות

במשלם מנותק

שום חייל במדינת ישראל לא עמד השבוע
במשלם מנותק יותר מאשר שגרירה המבריק
של ישראל וראש משלחתה באו"ם, אבא
אבן. כאלו לא היה די בכל שר הצרות
שנערמו על ראשו, נתברר כי נוספה לו
צרה חמורה עוד יותר: הוא לא הוכן כלל
למאבק הקשה שהיה עליו לנהל.
שום דיפלומט אינו יכול לפעול כשאין
לרשותו אינפורמציה בדוקה ומוסמכת. ה-
בוע נתברר כי נוסף על כשלון התעמולה
הישראלית כלפי חוץ (ראה לעיל) בא כשלון
סוכנויות-המודיעין הפנימיות, שתפקידן לסי-
פק דיפלומטים את התחמושת לנשקם.

אחר לא ידע. תוכנית ניצול מקורות
המים, שהוכנה על ידי גורדון קלאס ומומ-
חים אחרים מרשות עמק טנסי תוכננה חדשים
רבים, עמדה במרכז מטרותיה הממשיות של

* בין השאר הובהלו לנציגי ישראל תמו-
נות העולם הזה (810) מתקריות הגבול
בירושלים.